



אידישע פיראטען

(או בעברית: שודדי ים יהודים)

על ה"מגן אברהם" (לא הספר, האונייה) שמעתם? ועל השודד הנועז משה כהן אנריקז? יהודים שנאלצו להימלט מפחד האינקוויזיציה בספרד ובפורטוגל מצאו דרך מקורית לנקמה

הקים "ממלכה" של שודדי ים בניו־אורלינס. השודד היהודי ג'ין לפיט, שסבו נרצח על ידי האינקוויזיציה



היהודים האנוסים ניסו להימלט בכל דרך מספרד ומפורטוגל, ורבים מהם הגיעו לאיים החדשים הללו, שם זכו בחופש המיוחל. חלקם החליטו שהגיע הזמן לנקום במדינות האינקוויזיציה על הסבל שגרמו למשפחותיהם.

בימים הפליגו אוניות של שודדי ים עם שמות כמו "יהודית ושרה", "שמואל הנביא", "מלכת אסתר", "מגן

אברהם" ואפילו: "ירושלים". על שודדי הים המפורסמים של אותה תקופה נמנה משה כהן אנריקז, שבשנת 1628 שדד אוניות של ספרד ליד האי קובה, וששלל לכיסו קרוב למיליארד דולר זהב! הוא הצליח עד כדי כך, שהוא הקים את "אי השודדים" על יד ברזיל של היום.

עוד שודד ים מפורסם הוא היהודי הספרדי ג'ין לפיט. משפחתו המירה את דתה בספרד בתקופת האינקוויזיציה, אך היה זה למראית עין בלבד. הם המשיכו כאנוסים ושמרו את התורה והמצוות. סבתו נמלטה לצרפת, אחרי ששליחי האינקוויזיציה רצחו את סבו בחשד שהיה יהודי בסתר. ג'ין הצליח להקים "ממלכה" של שודדי ים בביצות של ניו־אורלינס (בארצות הברית). הוא אף לחם עם אמריקה נגד צרפת, ו"תרם" אלף משודדיו למען המטרה.

ואולי ההוכחה הטובה ביותר לקיומם של שודדי ים יהודים היא בית הקברות היהודי שבקינגסטון, אשר באיי ג'מייקה, שם עוד אפשר לראות את הסמל הידוע של שודדי הים על כמה מן המצבות. האם צורת החיים של שודדי ים מתאימה ליהודי שומרי מצוות? כולנו יודעים שלא. אבל למרות זאת, זהו פרק מעניין בהיסטוריה של עם ישראל.

האם אתם יכולים לדמיין יהודי עם רטייה שחורה על עין אחת, רגל מעץ וחרב תלויה על מותניו, כשפאותיו וציציותיו מתבררות ברוח הים, והוא צועק: "מנחה, מנחה?" גם אם לא (ויש להניח שלא), דעו לכם כי היה גם היה.

בקבר של יהודי בשם יסון מתקופת החשמונאים התגלה ציור קיר של אונייה גדולה ומזוינת, אשר רודפת אחר שתי אוניות קטנות יותר, כאשר אדם (או שמא היה זה יסון עצמו?) חמוש בחץ וקשת מאיים עליהן.

ואולם, על מנת להבין את הסיפור המרתק הזה, עלינו לחזור לשנת 1492 - ימי האינקוויזיציה בספרד - כאשר הכנסייה (מגובה בשלטון המלוכה) רדפה את היהודים, כולל את אלה שהתנצרו ונקראו "נוצרים חדשים". הם סבלו מגזענות ומרדיפות, והכנסייה חשדה בהם כי התנצרו למראית עין בלבד. מי שנתפס כשהוא מקיים מצוות בסתר (אלה היהודים שנקראו "אנוסים"), הועלה על המוקד לאחר עינויים קשים. כזכור מכתבות קודמות, יהודי שההיין להישאר בספרד אחרי ט' באב שנת 1492, הוצא להורג. 400 שנים נמשכה האינקוויזיציה.

בתקופה שקדמה לאינקוויזיציה היו היהודים בספרד ובפורטוגל עשירים מאוד. רכושם של היהודים הרבים שנרצחו אז נגנב על ידי המלך פרדיננד והמלכה איזבלה. כאן מתחיל סיפורם של שודדי הים היהודים.

יהודים, נקמה!

ספרד ופורטוגל היו המדינות החזקות והעשירות בעולם באותם ימים. מדינות רבות חסו תחת שלטונן, ולא רק באירופה: איים רבים באזור הקריבי ומדינות בדרום-אמריקה היו בשליטתן.



בבית הקברות היהודי בג'מייקה עוד אפשר לראות את הסמל הידוע של שודדי הים על כמה מן המצבות